

Samenvatting verbeterplan Liander

The background of the slide features a photograph of a renewable energy farm. In the foreground, there are several rows of solar panels mounted on metal frames, tilted towards the sun. In the background, several white wind turbines are visible against a blue sky with some clouds. The overall scene is bright and sunny.

liander

6 maart 2026

Inleiding samenvatting verbeterplan Liander

- De druk op het elektriciteitsnet groeit sneller dan ooit. Bedrijven verduurzamen, huishoudens stappen over op elektrisch koken en verwarmen, en er komt steeds meer duurzame energie bij. Dat is goed nieuws, maar het zorgt er ook voor dat het elektriciteitsnet in grote delen van het land (bijna) vol zit.
- Wij werken dagelijks aan het vergroten van de capaciteit door het netwerk uit te breiden en de bestaande infrastructuur slimmer te benutten. Toch is de energietransitie complex en lastig voorspelbaar. Nieuwe technieken, veranderend gedrag en de snelheid van economische en duurzame groei zorgen ervoor dat plannen soms moeten worden bijgesteld. Dit vraagt om het stapsgewijs ontwikkelen, testen en opschalen van nieuwe oplossingen en processen, waarbij veiligheid voorop staat.
- De Autoriteit Consument & Markt (ACM) heeft Liander gevraagd een verbeterplan op te stellen: een concreet plan waarin we laten zien hoe wij het net efficiënter benutten en welke randvoorwaarden daarvoor verder moeten worden versterkt. Dat verzoek begrijpen we. Klanten, overheden, bedrijven en andere stakeholders hebben behoefte aan duidelijkheid: welke oplossingen zijn wanneer beschikbaar, hoe zorgen we dat deze goed werken en wanneer kunnen zij rekenen op meer transportcapaciteit?
- In ons verbeterplan geven we open en eerlijk inzicht in waar we staan. Liander laat zien op welke termijn zij op basis van de huidige planningen, en onder voorbehoud van risico's en afhankelijkheden, de effectieve implementatie en toepassing van de verschillende maatregelen kan verbeteren. Daarbij is duidelijk dat niet voor elke klant in elke situatie direct een oplossing beschikbaar is en dat maatregelen tijd nodig hebben voordat ze effect sorteren. Deze samenvatting geeft overzichtelijk weer waar we als onderdeel van het verbeterplan aan werken en wat de planning is van de belangrijkste maatregelen.

Belangrijkste punten uit het verbeterplan: inzicht en samenwerking

1. Netinzicht – weten waar ruimte is

Om het elektriciteitsnet veilig en slim te gebruiken, is het noodzakelijk om goed te weten waar en wanneer het druk is op het net en waar nog ruimte beschikbaar is. Dat vraagt niet alleen inzicht in het huidige gebruik, maar ook in hoe het gebruik zich ontwikkelt. Netbeheerders werken daarom aan beter en meer geautomatiseerd netinzicht. Uiterlijk in 2029 is dit niveau bereikt, zodat maatregelen verantwoord en betrouwbaar kunnen worden toegepast.

Liander heeft als doel uiterlijk in Q2 2029 voldoende netinzicht te hebben om deze maatregelen betrouwbaar toe te passen. Voor de hogere spanningsniveaus is dit inzicht er al. Voor midden- en laagspanning breidt Liander de meetinfrastructuur uit, verbetert zij de datakwaliteit en versterkt zij de modeller- en prognosecapaciteit.

2. Afstemmingsbeleid tussen netbeheerders – samen één systeem

Het elektriciteitsnet is één samenhangend systeem waarin verschillende netten met elkaar verbonden zijn. Omdat piekmomenten en knelpunten niet overal tegelijk optreden, is goede afstemming tussen netbeheerders noodzakelijk. Door gezamenlijke afspraken over het bepalen en verdelen van beschikbare ruimte kan het net veiliger, eerlijker en doelmatiger worden benut.

Liander committeert zich eraan om samen met de andere netbeheerders het afstemmingsbeleid voor restruimte uiterlijk Q2 2026 vast te leggen en toe te passen. Dit beleid gaat over gezamenlijke afspraken voor het bepalen, delen en verdelen van beschikbare ruimte op verschillende netvlakken, zodat het net veilig, eerlijk en doelmatig benut kan worden.

Belangrijkste punten uit het verbeterplan: congestiemanagement en alternatieve transportrechten

3. Congestiemanagement – slim omgaan met pieken

Wanneer het elektriciteitsnet op piekmomenten te vol dreigt te raken, kan congestiemanagement worden ingezet. Daarbij passen sommige klanten hun elektriciteitsgebruik tijdelijk aan, zodat overbelasting wordt voorkomen en binnen het bestaande net ruimte ontstaat voor andere klanten. Congestiemanagement helpt om meer klanten te bedienen, maar kent ook grenzen. De effectiviteit hangt af van beschikbare flexibiliteit en technische mogelijkheden op het net.

Congestiemanagement is een belangrijk instrument om meer klanten aan te sluiten binnen het bestaande net. Liander past hiervoor verschillende instrumenten toe, zoals het capaciteitssturingscontract (CSC), het (groeps)capaciteitsbeperkingscontract ((groeps-)CBC) en redispatch. Deze instrumenten worden al succesvol ingezet op hogere spanningsniveaus. Voor het midden- en laagspanningsnet onderzoekt Liander waar en hoe deze maatregelen technisch en praktisch effectief kunnen worden toegepast. In de periode tot en met 2026 werkt Liander aan verdere ondersteuning en automatisering van de bijbehorende processen, zodat congestiemanagement breder en sneller inzetbaar wordt.

4. Alternatieve transportrechten – gebruik buiten de spits

Naast congestiemanagement zijn er alternatieve transportrechten. Deze maken het mogelijk om elektriciteit te gebruiken op momenten dat het net minder belast is, bijvoorbeeld 's nachts. Door het gebruik te verschuiven naar rustigere momenten kan bestaande netcapaciteit beter worden benut. Deze oplossingen worden stap voor stap ingevoerd, in samenhang met de beschikbare ruimte op het net.

Liander werkt aan de gefaseerde invoering van alternatieve transportrechten, voor zover dit nettechnisch verantwoord is en er voldoende dalruimte beschikbaar is op zowel het regionale net als het landelijke hoogspanningsnet. Onder alternatieve transportrechten vallen tijdsblokgebonden transportrecht (TBTR) en volledig variabel transportrecht (VVTR). Deze twee alternatieve transportrechten worden verder toegelicht onder punt 5 en 6.

Belangrijkste punten uit het verbeterplan: TBTR en VVTR

5 Tijdsblokgebonden transportrecht (TBTR) – vaste rustige momenten

Met het tijdsblokgebonden transportrecht krijgen klanten toegang tot elektriciteit in vooraf afgesproken tijdsblokken buiten de piekmomenten. Dit biedt kansen om nieuwe aansluitingen mogelijk te maken zonder het net te overbelasten. De inzet van dit product is afhankelijk van de beschikbare ruimte op zowel regionale als landelijke netten en wordt daarom gefaseerd uitgerold.

Liander biedt het TBTR uiterlijk Q2 2026 aan in het tijdsblok 00:00–06:00 uur, mits er voldoende restruimte beschikbaar is. Uiterlijk Q4 2026 worden ook andere dalmomenten ontsloten. De uitrol vindt gefaseerd plaats en start in gebieden waar ruimte beschikbaar is op het landelijke hoogspanningsnet.

6 Volledig variabel transportrecht (VVTR) – flexibiliteit van dag tot dag

Het volledig variabele transportrecht biedt klanten geen vaste capaciteit, maar duidelijkheid per dag over hoeveel ruimte beschikbaar is. Dit maakt optimaal gebruik van het net mogelijk, maar vraagt dagelijks herberekenen en afstemming.

Liander heeft als doel om het VVTR uiterlijk Q2 2029 in alle congestiegebieden aan te kunnen bieden. Vanwege de technische complexiteit en de beperkte vraag wordt dit product later uitgerold, met eerst toepassing in een beperkt aantal gebieden.

Belangrijkste punten uit het verbeterplan: Samen delen en prijs als prikkel

7. Groepstransportovereenkomst (GTO) – samen delen

Met een groepstransportovereenkomst kunnen meerdere klanten samen één transportrecht gebruiken. Door onderling afspraken te maken over hun elektriciteitsgebruik, kunnen zij het net minder belasten. Dit biedt kansen, maar vraagt goede afstemming en duidelijke afspraken. Daarom wordt deze oplossing stap voor stap opgebouwd en gecombineerd met andere maatregelen.

Liander volgt een gefaseerde aanpak voor de implementatie van de GTO. Dit jaar heeft Liander op verschillende locaties al pilots lopen in samenwerking met klanten en marktpartijen om GTO tot een volwassen product te ontwikkelen. Daarmee werkt Liander ernaartoe om de GTO kernvariant vanaf 1 januari 2027 als gestandaardiseerde oplossing aan te kunnen bieden. In de jaren daarna wordt de GTO stap voor stap opgeschaald en uitgebreid met combinaties met congestiemanagement en alternatieve transportrechten, waarbij geldt dat een maatregel pas gecombineerd wordt nadat het individuele product minimaal één jaar operationeel is. GTO is zowel voor de netbeheerder als voor klanten een complex product op technisch, organisatorische en juridisch vlak. Daarom volgt Liander in afstemming met klanten en marktpartijen graag het Stappenplan voor energiehubs om te onderzoeken of GTO een passende oplossing is en zo ja stap voor stap tot een GTO te komen.

8. Tijdsafhankelijke tarieven – prijs als prikkel

Tijdsafhankelijke tarieven stimuleren het gebruik van elektriciteit op rustige momenten door prijsverschillen in de tijd. Dit kan bijdragen aan een betere spreiding van het gebruik van het net. De invoering hiervan vraagt aanpassingen bij veel partijen en wordt daarom zorgvuldig voorbereid, met oog voor betrouwbaarheid en uitvoerbaarheid.

Liander werkt samen met de andere netbeheerders aan tijdsafhankelijke tarieven voor klein- en grootverbruikers. Voor grootverbruikers is een codewijzigingsvoorstel ingediend met als streefdatum invoering per 1 januari 2028. Voor kleinverbruikers is de implementatiedatum nog afhankelijk van sectorbrede besluitvorming en uitvoerbaarheid.

Belangrijkste punten uit het verbeterplan: Ruimte voor anderen en stap voor stap meer ruimte

9. Congestieverzachters – ruimte creëren voor anderen

Congestieverzachters zijn partijen die door hun gedrag extra ruimte op het net creëren. Door deze ruimte gericht toe te kennen, kan meer capaciteit beschikbaar komen voor anderen. Netbeheerders beoordelen deze situaties zorgvuldig om te zorgen dat het net veilig blijft functioneren en werken aan verdere automatisering van dit proces.

Liander kan congestieverzachters inmiddels technisch beoordelen en inpassen met een capaciteitssturingscontract. Dit proces wordt in 2026 verder geoptimaliseerd en geautomatiseerd, zodat deze maatregel op grotere schaal kan worden toegepast.

Randvoorwaarden voor effectieve inzet

Om maatregelen effectief toe te passen, werkt Liander met een gebiedsgerichte aanpak, waarbij oplossingen per regio in samenhang worden ingezet. Daarnaast is in sommige situaties een deelnameverplichting nodig, om voldoende flexibiliteit te vinden voor het verminderen van congestie. Deze uitgangspunten zijn onderdeel van het verbeterplan en worden zorgvuldig toegepast met oog voor veiligheid, uitvoerbaarheid en rechtvaardigheid.

10. Afsluiting – stap voor stap meer ruimte

Het elektriciteitsnet staat onder grote druk. Door het net uit te breiden én slimmer te gebruiken, zetten netbeheerders stappen om meer ruimte te creëren. Liander werkt met dit verbeterplan aan een realistisch ambitieuze route om klanten sneller te helpen, in nauwe samenwerking met andere netbeheerders, overheden en marktpartijen. Veiligheid, betrouwbaarheid en zorgvuldige uitvoering blijven daarbij altijd het uitgangspunt.

Inleiding samenvatting verbeterplan Liander

Overzicht maatregelen

Maatregel	Status	Termijn Liander
De netbeheerder heeft het netinzicht gerealiseerd dat benodigd is om de genoemde maatregelen te realiseren.	In ontwikkeling	Q2 2029
Het afstemmingsbeleid ten aanzien van restruimte is tussen netbeheerders vastgelegd en wordt toegepast.	In ontwikkeling	uiterlijk Q2 2026
De netbeheerder heeft de contractvormen voor het (groeps)CBC, CSC en redispatch gereed.	Gereed	Gereed
De netbeheerder is in staat om CBCs, CSCs en redispatch in te zetten in congestiegebieden.	Gereed	Gereed
De netbeheerder is in staat om groeps-CBCs in te zetten in congestiegebieden.	Gereed	Gereed
De netbeheerder spant zich in om de congestiemanagementproducten geautomatiseerd af te roepen.	In ontwikkeling	Q4 2026
De netbeheerder heeft een plan van aanpak gereed om meer congestiemanagement-diensten te contracteren.	Gereed	Gereed
De netbeheerder past het plan van aanpak toe om meer congestiemanagementdiensten te contracteren.	Gereed	Gereed
De netbeheerder biedt het TBTR in het tijdsblok 00:00-06:00 uur aan in het hele verzorgingsgebied, tenzij er op dat moment geen restruimte beschikbaar is.	Gereed	Gereed

Inleiding samenvatting verbeterplan Liander

Overzicht maatregelen

Maatregel	Status	Termijn Liander
De netbeheerder biedt het TBTR in het tijdsblok 00:00-06:00 uur aan in het hele verzorgingsgebied, tenzij er op dat moment geen restruimte beschikbaar is.	Gereed	Gereed
De netbeheerder biedt het TBTR in dalmomenten anders dan het tijdsblok 00:00-06:00 uur aan in uw hele verzorgingsgebied, tenzij er op dat moment geen restruimte beschikbaar is.	In ontwikkeling	Q4 2026
De netbeheerder biedt het VVTR in een aantal congestiegebieden in het verzorgingsgebied aan	Te starten	Q1 2029
De netbeheerder biedt het VVTR in alle congestiegebieden in uw hele verzorgingsgebied aan.	Te starten	Q2 2029
De netbeheerder committeert zich aan een tijdige implementatie van de GTO	In ontwikkeling	Gefaseerde planning
De netbeheerder committeert zich aan een tijdige implementatie van tijdsafhankelijke tarieven voor kleinverbruikers.	Te starten	Nader te bepalen
De gezamenlijke netbeheerders dienen een codewijzigingsvoorstel in voor tijdsafhankelijke tarieven voor grootverbruikers met als uiterlijke inwerkingtredingsdatum 1 januari 2028.	Gereed	Gereed
De netbeheerder committeert zich aan een tijdige implementatie van tijdsafhankelijke tarieven voor grootverbruikers.	Te starten	streefdatum 1 januari 2028
De netbeheerder committeert zich aan een tijdige implementatie van het aanvullende beleid met betrekking tot congestieverzachters.	Gereed	Gereed